

LA FINESTRA DE LA IGUALTAT

(Re) Conciliació, Sostenibilitat i Igualtat

En els darrers temps es parla sovint de la conciliació de la vida laboral, personal i familiar (CVLPF d'ací endavant) com a necessitat i dret imminent de les persones. Per a la sociòloga Teresa Torns es tractaria d'un tema vell al qual li donem un nom nou. Els orígens de la inclusió d'aquesta temàtica en les agendes de les institucions persegueix un doble objectiu. D'una banda, la necessitat de donar resposta a les polítiques d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, tot fomentant les taxes d'ocupació de les dones. De l'altra, respon a la preocupació demogràfica davant l'envelliment de la població del primer món, la qual és conseqüència tant de l'allargament de la vida de les persones com de la reducció de les taxes de fecunditat.

És per això que aquestes polítiques es vinculen a propostes de permisos de maternitat-paternitat, permisos parentals i provisió de serveis de la cura de les persones dependents. Es tracta d'unes polítiques que van ser assumides per la Direcció d'Ocupació de la Unió Europea la qual, en un determinat moment del discurs, va substituir el mot de responsabilitat pel de conciliació.

Les directives comunitàries serveixen de fonament per a la posterior transposició a la legislació de cada país. A Espanya concretament aquesta transposició es produeix amb la Llei sobre Conciliació entre la Vida Laboral i la Vida Familiar, Llei 39/1999, de 5 de novembre, per a promoure la CVLPF. No obstant, aquest procés de transposició de la normativa euro-

FOTO: MIGUEL LORENZO

pea comportarà matisos molt diferents en cadascun dels països d'Europa. Per exemple, als països nòrdics es remarcarà la necessitat que els homes s'impliquen en les tasques familiars, mentre que en altres estats com el nostre predominarà una tendència a la consideració de la conciliació com a problema propi de l'àmbit privat i

exclusiu de les dones. D'acord amb l'estratègia desplegada a Espanya, bona part de les responsabilitats de l'àmbit reproductiu de les dones mercantilitades seran transvasades a altres dones, ja siguin altres dones de la família (habitualment la mare de la mare) o a immigrants nouvingudes sense cap dret a la conciliació ni laboral,

ni familiar ni menys encara personal.

La CVLPF toparà amb no poques dificultats en els temps que corren, uns temps marcats per les noves relacions d'ocupació, per un context europeu de polítiques neoliberals que donen molta importància a la flexibilitat productiva i laboral definida d'acord amb els interessos de l'empresa, per una desregulació en el camp de les relacions laborals que cada vegada són més precàries, i tot això potenciat per la intensa omnipresència de la lògica productivista.

La conciliació és doncs una ferramenta per fer sostenible l'ordre jeràrquic i central en què es troben situades les "relacions productives", és a dir la centralitat del món de la producció. És precisament aquesta premissa la que determinarà les seues limitacions. Caldrà doncs qüestionar aquesta centralitat de l'esfera "productiva" sobre la reproductiva si volem dotar el repete de la (re)conciliació d'una resposta efectiva, que al seu torn és integral, sostenible i amb perspectiva de gènere.

La progressiva incorporació de la dona al mercat de treball no ha vingut acompanyada d'un major repartiment del treball domèstic (amb els homes), ni tampoc d'una suficient adopció de polítiques públiques destinades a les famílies. Açò últim, en una societat de cultura eminentment familiarista com la nostra, ha comportat importants conseqüències negatives, principalment per a les dones. Aquestes carències, tant en l'àmbit públic (les polítiques) com en el privat (el repartiment del treball reproductiu), han dificultat la compatibilitat entre el treball mercantil i la maternitat, d'ací que moltes dones hagen optat per disminuir el nombre de fills i filles que estan disposades a tenir.

Alva Myrda, ja en els anys seixanta, ens parlava de la necessitat de protegir no tan sols el dret al treball de les dones "casades" com el

dret de les dones treballadores a "casar-se" i a tenir criatures. Aquesta sociòloga sostenia que el treball remunerat de les mares calia prendre'l com un fet social i que les veritables polítiques a favor de la natalitat serien aquelles que permeten a les dones "ocupades" ser mares. Per arribar-hi cal optar per un model de polítiques públiques que facilite l'adaptació de la societat als nous patrons laborals d'incorporació de la dona al treball "productiu" remunerat.

Elena Simón, en el seu llibre *Democràcia vital*, ens parla d'un "pacte cínic" mitjançant el qual les dones han de duplicar les seues habilitats i obligacions sense ser alleugerides de la meitat de les que tenen atribuïdes genèricament. Tot i que la mercantilització del treball reproductiu és una opció, és un miratge pensar en una mercantilització integral d'aquestes tasques. Fins i tot hauríem de qüestionar-nos la conveniència social de mercantilitzar indiscriminadament tot allò que resulte possible.

Ens caldrà un nou pacte entre gèneres que resolga satisfactoriament el desequilibri derivat de la doble presència femenina en els àmbits "productiu" i reproductiu. Per tant, cal situar en el centre del debat tant els costos "ocults" de la reproducció social com el seu desigual repartiment entre homes i dones, to fent paleses les tensions i els conflictes sistèmics inherents al model actual.

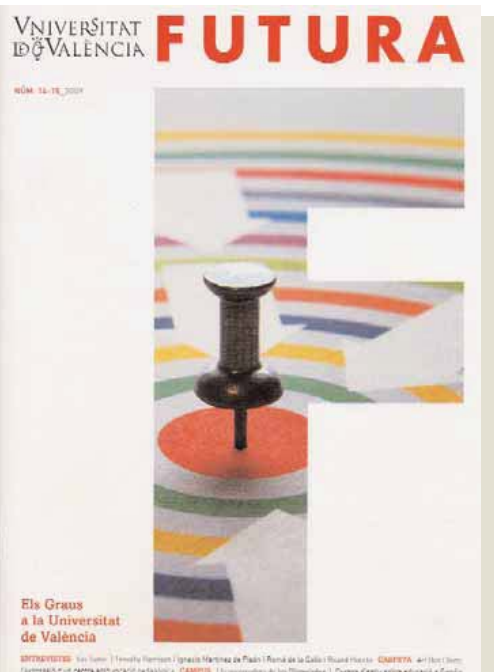
El que sembla clar és que l'absència dels homes en les tasques domèstiques i de la cura condiciona l'èxit professional de les dones. Dominique Méda ens proposa emancipar els homes del treball mercantil per tal d'emancipar les dones del treball reproductiu. Una emancipació molt legítima! Oi?

T. Empar Aguado i Bloise.
aguadobloise.empar@gmail.com
Màster en Gènere i Polítiques d'Igualtat de l'IUED

'Futura' explica el nou accés a les universitats

El tema central del número 16 de la revista *Futura* està dedicat al nou sistema d'accés a la Universitat i aborda els canvis respecte al tipus de proves, les qualificacions i la vinculació dels graus a les matèries de modalitat de segon de batxillerat. La revista inclou, a més, un suplement que recull les ponderacions que tenen aquestes matèries de modalitat per a cada grau universitari i que, sens dubte, és un instrument indispensable per a preparar l'accés a la Universitat.

Futura és una proposta de comunicació sobre formació superior i un espai d'intercanvi d'experiències i de participació del professorat i dels professionals implicats en el procés de transició de l'ensenyament secundari a la Universitat. Més informació: <http://www.revistafutura.com>.

348 Nou DISE

Edita: Universitat de València.
Director: Francesc Bayarri.
Cap Redacció: Remei Castelló.
Consell de Redacció: Daniel González, Gonzalo Montiel, Olga Dénia, Alfons Cervera, Magda R. Brox i Manuel Peris.
Disseny i maquetació: Tomás Gorria.
Fotografia: Miguel Lorenzo.
Correcció lingüística: Agustí Peiró.
Administració i Serveis: Paco González, Vicent Martínez i Pedro J. Sánchez.
Contractar Publicitat: Publipress. Tel. 96 391 84 00.
Consell Editorial: Antoni Tordera, Pilar

Sanz, Josep Maria Jordan Galduf, Asunción Dobón, Francesc Bayarri i Manuel Peris.
Redacció: Gabinet de Premsa (Avinguda Blasco Ibàñez 13, 46010). Tel. 96 386 41 13. Fax: 96 386 41 14.
Correu electrònic: premsa@uv.es.
Nou DISE digital: <http://www.uv.es/~noudise>.
Impremta: Rotodomech S.L.
Depòsit legal: V-1.612-1997.
ISSN: 1138-0624.
Nombre d'exemplars: 12.000.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA